

CHARTER VAN DE HERCULESSTICHTING

DEUGDELIJK BESTUUR

Brussel, 29 april 2010

1. Principes en aanbevelingen inzake deugdelijk bestuur voor extern verzelfstandigde agentschappen

De HERCULESSTICHTING onderschrijft onderstaande principes inzake deugdelijk bestuur voor extern verzelfstandigde agentschappen. Deze principes werden onder de koepel van MOVI en in samenwerking met Guberna, het Instituut voor Bestuurders opgesteld.

Principes

PRINCIPE 1. De overheid gedraagt zich als een actieve en geïnformeerde aandeelhouder en ontwikkelt een duidelijke en consistente eigenaarstrategie ten aanzien van haar extern verzelfstandigde agentschappen.

PRINCIPE 2. De Raad van Bestuur van ieder extern verzelfstandigd agentschap beschikt over de nodige autonomie, competenties en objectiviteit om zijn verantwoordelijkheden inzake strategische sturing en controle van het uitvoerend management te kunnen uitvoeren.

PRINCIPE 3. De Raad van Bestuur van ieder extern verzelfstandigd agentschap wordt op een professionele manier samengesteld met de nodige aandacht voor diversiteit en complementariteit.

PRINCIPE 4. De Raad van Bestuur van ieder extern verzelfstandigd agentschap kijkt zich op een doeltreffende en efficiënte manier van zijn taken en levert zodoende een waardevolle bijdrage tot de realisatie van de doelstellingen van het agentschap.

PRINCIPE 5. De Raad van Bestuur van ieder extern verzelfstandigd agentschap richt gespecialiseerde comités op die de raad bijstaan in de uitvoering van zijn taken.

PRINCIPE 6. Ieder extern verzelfstandigd agentschap beschikt over een professioneel en geresponsabiliseerd uitvoerend management dat instaat voor de operationele leiding van het agentschap.

PRINCIPE 7. Ieder extern verzelfstandigd agentschap waarborgt een passende openbaarmaking van de principes inzake deugdelijk bestuur die worden nageleefd.

2. Doelstelling HERCULESSTICHTING - Charter Deugdelijk Bestuur

Via dit charter wil de Herculesstichting aantonen hoe zij invulling geeft aan de principes van deugdelijk bestuur voor EVA's.

3. Charter Deugdelijke Bestuur

3.1 PRINCIPE 1. De overheid gedraagt zich als een actieve en geïnformeerde aandeelhouder en ontwikkelt een duidelijke en consistente eigenaarstrategie ten aanzien van haar extern verzelfstandigde agentschappen.

Hoe geeft de HERCULESSTICHTING invulling aan dit principe?

Eigenaarstrategie

De missie, visie en lange termijn doelstellingen van de HERCULESSTICHTING staan verwoord in het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de medezeggenschap in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (Aanvullingsdecreet), het Besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2007 betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen (Herculesbesluit) en in de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en de HERCULESSTICHTING 2008-2009 (verlengd tot eind 2010).

De Vlaamse Regering is de overheid waarmee de HERCULESSTICHTING een Samenwerkingsovereenkomst heeft afgesloten. De Vlaamse Regering wordt bij de HERCULESSTICHTING vertegenwoordigd door de Vlaamse Minister bevoegd voor Wetenschap en Innovatie, die namens de regering de Samenwerkingsovereenkomst ondertekent.

De Vlaamse Minister bevoegd voor Wetenschap en Innovatie stelt een Regeringscommissaris aan. De hoofdplicht van de Regeringscommissaris is toezicht uitoefenen op de HERCULESSTICHTING en advies verstrekken aan de bevoegde Minister en de Vlaamse Regering. Zo kunnen bevoegde Vlaamse Minister en Vlaamse Regering onmiddellijk ingrijpen wanneer de beslissingen van agentschappen de wetten, decreten, ordonnanties, reglementaire besluiten, statuten, beheers- of Samenwerkingsovereenkomst of het algemeen belang (dreigen te) schenden.

De beleidsobjectieven, evaluatiecriteria en middelen van de HERCULESSTICHTING staan verwoord in de Samenwerkingsovereenkomst Vlaamse Regering – HERCULESSTICHTING, alsook de rapportering en controle die met de overeenkomst gepaard gaan.

De basisprincipes inzake deugdelijk bestuur die door het agentschap worden gerespecteerd, zijn terug te vinden in onderhavig charter.

Samenwerkingsovereenkomst

De HERCULESSTICHTING sluit een Samenwerkingsovereenkomst af met de Vlaamse Regering met een looptijd gelijk aan de regeerperiode. De inhoud van de Samenwerkingsovereenkomst wordt bepaald in het kaderdecreet 'Beter Bestuurlijk Beleid'. Op dit ogenblik loopt de Samenwerkingsovereenkomst 2008 – 2009, die werd verlengd tot eind 2010.

De Samenwerkingsovereenkomst bevat de parameters voor de opvolging van de werking van HERCULESSTICHTING.

Actieve aandeelhouder

De Regeringsafgevaardigde zetelt in de Raad van Bestuur met een raadgevende stem.

De Vlaamse Regering stelt de Voorzitter en de leden van de Raad van Bestuur aan.

De Vlaamse Regering benoemt de Operationeel Directeur.

De Vlaamse Regering heeft de vergoedingen van leden van de Raad van Bestuur evenals de verloning van de Operationeel Directeur vastgelegd.

De controle en verantwoording van het gevoerde beleid gebeurt jaarlijks via de jaarrekening en bijhorende balans, de uitvoeringsrekening en het jaarverslag door de bevoegde Vlaamse Ministers (o.m. via de Regeringscommissaris en de bedrijfsrevisor). Daarnaast houdt het Rekenhof toezicht op HERCULESSTICHTING.

De autonomie van de Raad van Bestuur wordt gewaarborgd in het Aanvullingsdecreet en de Statuten: de Raad van Bestuur geniet de volheid van bestuursbevoegdheid. De Raad van Bestuur is bovendien bevoegd om alle handelingen die nodig of dienstig zijn voor de verwezenlijking van de missie en de taken van de HERCULESSTICHTING te verrichten.

De Statuten van de Stichting bepalen dat de Operationeel Directeur belast is met de dagelijkse leiding en geeft een omschrijving van de elementen die het begrip 'dagelijkse leiding' omvatten. In het Huishoudelijk Reglement wordt hieraan nadere invulling gegeven.

3.2 PRINCIPE 2. De Raad van Bestuur van ieder extern verzelfstandigd agentschap beschikt over de nodige autonomie, competenties en objectiviteit om zijn verantwoordelijkheden inzake strategische sturing en controle van het uitvoerend management te kunnen uitvoeren.

Hoe geeft de HERCULESSTICHTING invulling aan dit principe?

De HERCULESSTICHTING is een privaatrechtelijke Stichting opgericht in uitvoering van de bepalingen opgenomen in het Aanvullingsdecreet en erkend bij Koninklijk Besluit van 10 februari 2008 als Stichting van Openbaar Nut.

De HERCULESSTICHTING is een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap, als vermeld in artikel 29 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003. De Vlaamse Regering heeft de Statuten van de Stichting goedgekeurd. Het mandaat van de Raad van Bestuur is duidelijk vastgelegd in het Aanvullingsdecreet en de Statuten.

De Raad van Bestuur is bevoegd om alle handelingen die nodig of dienstig zijn voor de verwezenlijking van de missie en de taken van de HERCULESSTICHTING te verrichten.

Volgende bevoegdheden kunnen niet worden gedelegeerd:

- 1° het bepalen van de strategische doelstellingen van de HERCULESSTICHTING ;
- 2° het sluiten van de Samenwerkingsovereenkomst ;
- 3° het goedkeuren van de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag ;
- 4° het aangaan van samenwerkingsakkoorden met andere instanties of het stellen van de deelnemingsdaden als vermeld in artikel 12 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid ;
- 5° het goedkeuren van reglementen en beleidsregels ;
- 6° het inwilligen of afwijzen van de aanvragen voor ondersteuning in het kader van de decretale of tijdelijke subsidieprogramma's ;
- 7° het voeren van rechtsgedingen als eiser, verweerder of tussenkomende partij ;
- 8° het definitief aanvaarden van schenkingen en het aanvaarden van legaten.

De Raad van Bestuur oefent dus toezicht uit op de werking van de HERCULESSTICHTING en neemt de bestuurlijke beslissingen van de HERCULESSTICHTING.

De Raad van Bestuur heeft een eigen Huishoudelijk Reglement. Dit reglement werd goedgekeurd op de zitting van de Raad van Bestuur van 29 november 2007.

Het afsluiten van de Samenwerkingsovereenkomst en de goedkeuring van de rapportering aan de Vlaamse Regering over de uitvoering van de Samenwerkingsovereenkomst behoren tot de niet delegerbare bevoegdheden van de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur geniet de volheid van bestuursbevoegdheid.

De Operationeel Directeur rapporteert aan de Raad van Bestuur hoe de bestuursbeslissingen worden geoperationaliseerd en dit i.f.v. evaluatie en bijsturing. De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het algemeen beleid van de organisatie. De operationalisering van het beleid is de verantwoordelijkheid van de Operationeel Directeur, die daarvoor regelmatig rapporteert aan de Raad van Bestuur.

3.3 PRINCIPE 3. De Raad van Bestuur van ieder extern verzelfstandigd agentschap wordt op een professionele manier samengesteld met de nodige aandacht voor diversiteit en complementariteit.

Samenstelling

De Raad van Bestuur van de HERCULESSTICHTING bestaat naast de Voorzitter uit 8 leden, waarvan 4 worden voorgedragen door resp. het FWO en het IWT. De Regeringscommissaris en de Operationeel Directeur die momenteel tevens de functie van Secretaris heeft, wonen de vergaderingen bij met raadgevende stem.

Het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid bepaalt dat advies- en bestuursraden van Vlaamse Overheid voor maximum twee derde uit leden van hetzelfde geslacht mogen bestaan. In de Raad van Bestuur van de HERCULESSTICHTING zetelen 1/3 vrouwen en 2/3 mannen.

Behoudens de Voorzitter telt de Raad van Bestuur van de HERCULESSTICHTING geen onafhankelijke bestuurders. Aangezien de HERCULESSTICHTING infrastructuur financiert voor zowel basisonderzoek als fundamenteel onderzoek, waarbij de financiering op onderzoeksprojecten en- mandaten voor basisonderzoek een opdracht is van het IWT en deze voor fundamenteel onderzoek een opdracht van het FWO, heeft het Vlaams Parlement bij de goedkeuring van de decretale bepalingen die de rechtsgrond geven voor de oprichting van de HERCULESSTICHTING ervoor geopteerd dat, naast de Voorzitter, de overige leden worden voorgedragen door deze beide organisaties. Deze personen zorgen o.m. voor informatieoverdracht en bevorderen de afstemming van het beleid tussen de drie financieringsagentschappen.

Zowel de Voorzitter als de leden hebben ruime ervaring inzake de wetenschaps- en innovatiebeleid. Om voeling te hebben met het bedrijfsleven bepaalt het Aanvullingsdecreet dat een representatief aantal van de leden die door het IWT worden voorgedragen, deskundigen uit de industrie dienen te zijn.

De Voorzitter en de leden van de Raad van Bestuur worden door de Vlaamse Regering benoemd voor een hernieuwbare periode van zes jaar.

Vergoeding van bestuurders

De leden van de Raad van Bestuur ontvangen ten laste van de HERCULESSTICHTING een forfaitaire vergoeding per zitting waarop hij of zij aanwezig is. Voor 2008 bedroeg deze vergoeding 250 euro met een maximum van 2.500 euro per jaar. De Voorzitter ontvangt het dubbele van het bedrag van de leden met een maximum gelijk aan het dubbele van het maximum bedrag van de leden.

De vergoedingen worden jaarlijks op 1 januari verhoogd met de procentuele stijging van de index van de consumptieprijzen tussen 1 november van het vorige kalenderjaar en 1 november van het daaraan voorafgaande kalenderjaar.

3.4 PRINCIPE 4. De Raad van Bestuur van ieder extern verzelfstandigd agentschap kijkt zich op een doeltreffende en efficiënte manier van zijn taken en levert zodoende een waardevolle bijdrage tot de realisatie van de doelstellingen van het agentschap.

De Raad van Bestuur vergadert tenminste zes maal per jaar, maar indien noodzakelijk kan de vergaderfrequentie worden verhoogd.

De Voorzitter wijt zich sinds 2007 uitstekend aan zijn taak: hij zorgt voor opbouwende discussies en leidt de Raad van Bestuur met zachte maar kordate hand naar consensusbeslissingen.

De Voorzitter legt samen met de Operationeel Directeur de agenda van de vergaderingen vast. De agenda en de documenten worden tenminste vijf werkdagen voor de zitting per e-mail bezorgd aan de leden van de Raad van Bestuur.

De nota's aan de Raad van Bestuur zijn voldoende gestoffeerd om de leden in staat te stellen een doordachte en goed geïnformeerde beslissing te nemen.

Andere belangrijke documenten, zoals de aanvragen, staan steeds ter beschikking van de leden via een elektronisch platform waartoe zij toegang hebben met een login en paswoord.

Als leden van de Raad van Bestuur bijkomende informatie vragen wordt deze informatie bezorgd tijdens de volgende vergadering of tussendoor via mail.

De leden van de Raad van Bestuur en de personeelsleden van de Stichting hebben een discretieplicht en hebben hiervoor de nodige verklaringen ondertekend.

De regels voor de besluitvorming zijn vastgelegd in de Statuten van de Stichting. Tot op heden werden alle beslissing bij consensus genomen.

Van elke zitting van de Raad van Bestuur worden notulen opgemaakt, met daarin de beslissing en waar nodig de hierbij horende achtergrondinformatie en de gemaakte afspraken. De beslissingen worden geregistreerd in een register. Intern wordt na elke vergadering van de Raad van Bestuur, naast het verslag, een opdrachtenlijst bijgehouden voor het uitvoeren van de beslissingen.

Bij de oprichting van de Stichting, heeft de Raad van Bestuur van de HERCULESSTICHTING beslist dat de Operationeel Directeur wordt aangesteld als Secretaris, die de notulen opmaakt en de vergaderingen voorbereidt in overleg met de Voorzitter van de Raad van Bestuur.

3.5 PRINCIPE 5. De Raad van Bestuur van ieder extern verzelfstandigd agentschap richt gespecialiseerde comités op die de raad bijstaan in de uitvoering van zijn taken.

Gespecialiseerde comités

Zoals vastgelegd in het Aanvullingsdecreet heeft voor de beoordeling van de aanvragen voor zware onderzoeksinfrastructuur de Vlaamse Minister bevoegd voor Wetenschap en Innovatie op voordracht van de HERCULESSTICHTING twee gespecialiseerde comités ingesteld:

- de Commissie Hercules-Science, die is samengesteld uit niet in België werkzame deskundigen, is belast met de beoordeling van de wetenschappelijke kwaliteit van de aanvragen;
- de Commissie Hercules-Invest adviseert over de kwaliteit van het investerings- en bijhorende exploitatieplan van de door de Commissie Hercules-Science als excellent beoordeelde aanvragen en gaat tevens na of

er zich geen noden of opportuniteiten aandienen op het vlak van instellings- of associatieoverschrijdende samenwerking of samenwerking met onderzoekscentra, wetenschappelijke instellingen, of ondernemingen.

In uitvoering van de bepalingen van het Herculesbesluit heeft de Raad van Bestuur voor de beoordeling van de aanvragen voor middelzware onderzoeksinfrastructuur een Beoordelingspanel ingesteld.

In 2008 richtte de HERCULESSTICHTING een Werkgroep op waarin associaties, het FWO en het IWT zijn vertegenwoordigd, voor de voorbereiding en de begeleiding van de oproepen en voor de voorbereiding en de opvolging van de subsidieovereenkomsten die worden afgesloten voor de geselecteerde aanvragen.

De Raad van Bestuur wordt in kennis gesteld van de verslagen en de adviezen van deze comités.

De Raad van Bestuur baseert haar beslissingen over de toekenning van subsidies voor zware infrastructuur op de adviezen van de Commissie Hercules-Science en de Commissie Hercules-Invest en voor middelzware infrastructuur op het advies van het Beoordelingspanel.

De Raad van Bestuur heeft een interne bezwarenprocedure vastgelegd en een Adviescollege voor bezwaren ten aanzien van beslissingen inzake aanvragen voor subsidies ingesteld. Tot op heden diende nog geen beroep te worden gedaan op dit Adviescollege.

3.6 PRINCIPE 6. Ieder extern verzelfstandigd agentschap beschikt over een professioneel en geresponsabiliseerd uitvoerend management dat instaat voor de operationele leiding van het agentschap.

Hoe geeft de HERCULESSTICHTING invulling aan dit principe?

De opdracht van de Operationeel Directeur is vastgelegd in de Statuten van de Stichting, het Huishoudelijk Reglement en wordt nader ingevuld door de Raad van Bestuur.

De Operationeel Directeur :

- Neemt op een integere manier de leiding op van de HERCULESSTICHTING;
- Bereidt ten behoeve van de Raad van Bestuur om de 5 jaar de Samenwerkingsovereenkomst voor;
- Stelt jaarlijks ten behoeve van de Raad van Bestuur de begroting en het werkplan op en, indien nodig, formuleert in de loop van het jaar voorstellen tot aanpassing;
- Bereidt de jaarrekening voor en legt deze voor aan de Raad van Bestuur;
- Bereidt de beslissingen voor m.b.t. de publicaties van oproepen, het subsidiëren van aanvragen, het afsluiten van subsidieovereenkomsten en de opvolging van de uitvoering ervan;
- Staat in samen met de Voorzitter voor de mondelinge terugkoppeling met de promotoren van wie een aanvraag niet werd geselecteerd;

- Neemt de verantwoordelijkheid op om een degelijk intern controlesysteem uit te bouwen, in het bijzonder voor de opvolging van de uitvoering van de subsidieovereenkomsten die worden afgesloten voor de geselecteerde aanvragen. De Bedrijfsrevisor beoordeelt dit systeem en rapporteert naar de Raad van Bestuur.
- Door middel van de evaluatie van de oproepen voor zware, resp. middelzware onderzoeksinfrastructuur, de periodieke evaluaties van de procedures en een jaarlijkse evaluatie van de uitvoering van de Samenwerkingsovereenkomst (jaarrekening, uitvoeringsrekening en jaarverslag) legt de Operationeel Directeur verantwoording af aan de Raad van Bestuur.

Voor bijzondere opdrachten van de Vlaamse Regering, stelt de Operationeel Directeur aan de Raad van Bestuur een voorstel van werkwijze voor en bereidt de ontwerpadviezen aan de Vlaamse Regering voor die vervolgens worden voorgelegd aan de Raad van Bestuur.

De leden van de Raad van Bestuur worden voldoende geïnformeerd om hun taak naar behoren te kunnen uitvoeren. De nota's aan de Raad van Bestuur zijn voldoende gestoffeerd om de leden in staat te stellen een doordachte en goed geïnformeerde beslissing te nemen. De nota's zijn opgesteld volgens een standaardsjabloon en worden elektronisch ter beschikking gesteld van de leden van de Raad van Bestuur of via een elektronisch platform waartoe zij toegang hebben met een login en paswoord. Als de bestuurders bijkomende informatie vragen wordt deze informatie bezorgd op de volgende zitting van de Raad van Bestuur of tussendoor via mail.

De verloning van de Operationeel Directeur is bepaald door de Vlaamse Regering.

3.7 PRINCIPE 7. Ieder extern verzelfstandigd agentschap waarborgt een passende openbaarmaking van de principes inzake deugdelijk bestuur die worden nageleefd.

Hoe geeft de HERCULESSTICHTING invulling aan dit principe?

Transparantie is een prioriteit voor de Raad van Bestuur.

Alle beslissingen over het al dan niet subsidiëren van aanvragen worden omstandig gemotiveerd en de aanvragers worden hiervan schriftelijk in kennis gesteld. Indien zij dit vragen, wordt ook een mondelinge toelichting verstrekt.

De selectieprocedure is volledig transparant waarbij aan de aanvragers de mogelijk wordt geboden te reageren op de schriftelijke beoordelingsrapporten van de externe deskundigen. De Commissie Hercules-Science wordt niet alleen in kennis gesteld van deze rapporten maar ook van de schriftelijke reactie hierop van de aanvragers vóór deze Commissie met haar beraadslaging begint.

Alle reglementen en documenten worden op de website van de Herculesstichting geplaatst. Om voor de betrokken onderzoekers imagoschade te vermijden, heeft de Raad van Bestuur beslist voor de negatieve beoordeelde aanvragen de passieve openbaarheid van bestuur te hanteren en hierover geen informatie op de website te plaatsen.